

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Septuagesimussextus ar. de vitio sup[er]bie religiosoru[m] quoru[n]dam
[et] alio[rum]. Quid est superbia [...] p[ro]prietate[m] ei[us] Quid est
monach[us] realiter. De filiab[us] sup[er]bie. Duo sunt ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

offendit deū Judas quādo se suspendit: in hoc p̄ eius tradidit. De hoc peccato Jude de pe. dist. iij. iudas. er. c. n. b. l. er. c. sceleratio. Hoc peccatum virtutem secundā. theologiam sc̄i spem adimbat. quum dicat ps. xxx. Et spes mea in deo est. In te dñe speravi. Et Esa. xl. Qui sperant in dño: habebunt fortitudinem. ps. xc. Speravit in me et liberabo eū. Contra hoc peccatum est memora dñe passiois. Bernar. Peccavi peccatum grande: cōsolatio mea turbatur: sed non perturbatur. q̄ vulnerū dñi recōdabo. Quid tam ad mortem: quod non morte christi solvatur? Si in mentem venisset tam potens tāq̄ efficac̄ medicamentum: nulla iam posset morbi malignitate terreri. August. Nullus de misericordia dei desperet. maior est enī ei misericordia q̄ nostra miseria. Tardius siquidem videtur ei veniam dare: q̄ peccatoz accipere. Sic enī festinata tormento conscientie reum absolvere: quasi eum plus cruciet compassio miseri q̄ ipsum miserū cōpassio sui. De desperatis dicitur Baruch. iij. Desperatus es cum descenderibus in infernum. Bern. Si supra modū peccavi: non despero. q̄ supra modū doluit in quo respiro. Si exacer. datur pater in inanitate sceleris mei: mitigabitur in dolore filij sui. Item Bern. Minimo propter mansuetudinem que in te predicatur currimus post te dñe iesu. ps. cxiij. Propter veritatem et mansuetudinē te. Mar. s. j. b. Quia misis sum. audientes q̄ nō spernis pauperē peccatorem. ps. cxi. Neq̄ desperit deprecationē pauperis. Non horruisti cōfitemem latronem. Luc. xxiij. xxvi. q̄ agnovimus. de pe. dist. i. impo. tūna. Neclachrys manent peccatrice. Luc. vii. i. q. vij. si quis. Non supplican. tem. Mar. xv. de pe. di. i. impo. tūna. Chanancā. Non des̄p̄ hēsam in adulterio. Jo. viij. iij. q. vij. postulatam. Non tes dentem in teloneo. Mar. ix. r. Luc. v. Non supplican. tē pu blicanum. Luc. xvij. Non negantem discipulū. Luc. xxij. l. di. ponderet. r. c. fidelio. Nō crucifitros tuos. Luc. xxiij. Non persequētes discipulos. vij. q. s. hoc etiam tunc. In odio ergo vnguentoz tuorum curram. Cant. s. e. de sa tra vnc. c. vnicō. s. refert. h. ch. iij. C. Dicitur abbas p̄ me de abbate fido: q̄ quādo inimic⁹ conturbabat eū r fuggerat ei desperationem r penas: dicens. Post hęc oia in tormenta iurus es. dicebat ei fido: dorus. Quāvis ego ad tormentum mittar: tamen te subtrus me invenio. C. Abbat quoz dōyōs frequenter apparuerunt spirit⁹ malidicentes. Quasi sibi nobis r nihil possum⁹ tibi facere. quonā quoties te per desperationem humiliare volueri mus: exaltas. quoties autē exaltare cita te humilias vt nullus de nobis accedat ad te. C. Iterum quidā senex te tabatur a cogitationibus per annos. i. ita etiam vt despe raret: dicens. Perdidit animā meam. sed quatinus semel perij: revertar ad seculū. Quum autem proficisceretur: p̄ venit ad eum vox dicens illi. Decem anni in quibus depre catus es: co. one tue erunt. revertere ergo ad locū tuum r ab omni malo cogitationis tue libero te. Non est ergo bonum quem q̄ desperare p̄: opter cogitationes. Ille enī magis coonans pudent. vij. q. i. aduersitas. de pe. dist. ij. si enī. si vtiliter eas pertractantes transferimus sufferētes non consentientes. Jac. s. de pe. di. ij. si enī. Sed nora q̄ nō bene sperat: qui aliquoties nō desperat. vt desperationis metu cautio: fiat. fm̄ Hiero. de pe. di. ij. si enī. post tres co. lum. h. verū nec Montanus. De desperatione. Rayn. De ne. iij. de pe. di. s. r. venit. r. c. serps. r. s. se. er. iij. h. deniq̄. Hęc desperation vñ de sex peccatis in spiritu sanctū est. Mar. xij. vt legitur r no. de pe. di. s. potest etiam. in glos. peccatum in spiritu sanctum r. c. Est autem nedum despe ratio verbalis r mentalis: sed etiam quodāmodo actua: lis. ar. bonū. cxiij. q. iij. de illis. licet quis verbo non despe ret vel mente. scilicet continē peccare: et nunq̄ penitere. Et de talibus dicit Hiero. q̄ assidue peccantiū non misere ref. de. cxiij. di. diaconi. v. in fi. Et peccator quū i pfundū malorum venerit cōtemnit. Prouer. xvij. di. neclia it. e. de iudi. cum non ab homine. s. j. De bona temporis

occupatione contra acidiam r eius filias maledictas. eē de remun. nisi cum p̄idē. s. verū. r. de con. dist. v. nunq̄. In ter alia remedia contra acidiam est consideratio pene fut ure. Hiero. s. Quid tu vides Hieremia: Virgam vigilan tem ego video. Virga vigilans a somno acidie est consi deratio pene eterne r iudicij finalis.

Articulus lxxvi. Quid vitium aliquo

rum religioso:um istius rēpois qui habent religioz forū sup̄bia. aliū seculares: est tumida r acephala: supbia. Superbia autē fm̄ Climacū in gradu. viij. de supbia. est dei negatio: demonū inuentio: despectio hominū: cōdem nationis r iudicij mater: laudū proles: infructificationis argumentum: a dei adiutorio effugatio: non spiritus sed carnis ectasis: p̄cursor: r amētie: lapsū r ruinā cōs ciliatric: defecionis occasio: furoris fons: hypocrisis por ta: demonum firmamentum: peccatoz i custos: inuisce ro sitatis adiutrix: cōpassionis ignorātia: rationis amarus punito: r exquisito: exacto: crudelis r inhuman⁹: dei lu crator: cōtrarius: blasphemie radix. Initiū superbie finis vane glorie. Mediu⁹ cōtemptus p̄oimi: r laborum pros p̄iozum r dolorū inuerecunda p̄palatio: laudis cordia: lis amor: redargutionis odiū. Finis vero negatio dei ad iuto:ij: r pp̄ie festinatē r sollicitudinē extollētia. Mos demoniacus. Alti sapiens monachus cōtradicit vebemē ter. humile vero sapiens contra dicere nescit. Dedit gatur arrogans monachus r superbus corde obedientiam pos sidere. Vir altus corde desiderat p̄icipatū. Superbis deus resistit. Jac. iij. s. Pe. v. Quis ergo horū valet m̄se ferit: Immundus est coram deo omnia arrogans iose. Prouer. xvij. p̄ alia illa de pe. di. ij. si enī vltra. v. colum. h. pe trus. Et q̄s de cetero eos mundare valebit: Corruptio et disciplina: sup̄bioz ruina r lapsus. Stimulus vero demon derelictio autē ectasis mala r amētia. Qui amouet a se redargutionē: passionē significauit. Qui odit correctio nem: vestigiū est peccatois. Eccl. xij. Accedes vero a vin culo soluitur scilicet peccato. ps. cxy. Dirupisti vincula pec catois. Superbia est diuiliatū spiritūallū r sudorū pers ditio. ps. xvij. Clamauerunt nec erat q̄ saluo. M̄aceret pes nitus. q̄ cum superbia clamauerunt ad dñm. r nō exaus diuit eos penitus. q̄ causas contra q̄s orabant non absci derunt. Senex redarguebat superbientē fratrem. ille vero ait. Indulge pater: q̄ superbus non sum. et senex ad eum. Et qualem ait fili euidentiōē ostensionem istius nobis vitij exibe bis: q̄ r dicere superbus non sum? Noli arro gans altū sapere: quū sis terrenus. Multi enī de celis cie ci sunt quū fuissent imateriales r sancti. Esa. xliij. de pe. di. ij. p̄icipiū. r. c. si enī inquit. C. B. Donachus pro p̄ie est non elatus oculus: humilis anime inuitus: r imz motus corpōis sensus. Donachus est q̄ impugnatōres in star bestiarū aduocat r irritat quū fugiant ab eo. Wo nachus est incessabilis excessus r tristitia vite. s. Cor. vij. Donachus est q̄ ita afficit r qualificatur virtutibus: sic ut alius delectationibus vitiōis r cōcupiscentijs. Wo nachus est incessabile lūmē in oculo cordis. Donachus est abyssus humilitatis. Superbia est nouissima aie penuria: diuicias sc̄i spirituales. i. virtutes phantasticas: r lu men in tenebris videre se arbitrans. Donach⁹ superbus demone non indigebit. ipse enī de cetero sibi ipsi fact⁹ est demon r impugator. In cordibus superborum sient ver ba blasphemie. Progenies superbie sunt spiritualium ruine: et lapsus ira: detractio: amaritudo: furor: et claz mor: blasphemia: hypocrisis: odium: inuidia: contradic tio: voluntatis prop̄ie cōplacētia r regulario: imperfuas sibilitas: r inobediētia. Nemo potest venire in cognitio nem dei nisi per humilitatem. Etia cundū sursum est ire inferius. C. Omnia periculosa sūt omnes casus magz ni. qui acciderunt in mundo: non nisi per eleuationem

Etrosa religioz forū sup̄bia.

suppeditari que ad consummationem virtutum vel per
 enitatem summe beatitudinis prinerent. Hec ei sola co
 giratio facta ruina est. ob qua desertus a deo quo se cre
 dit no egere. instabilis repente ac nurbu dnas effectus
 et infirmitatem pprie nature pferit: et beatitudinem qua
 dei munere fruebatur amisit. Et quia dilexit. ps. li. sba
 pceditationis: quibus dixerat scz corde. In celum con
 scendam. et linguaz dolofam qua vel de se dicit. Esa. xliij.
 Ero similis altissimo. vel de Adā et Eva. Eritis sicut dii.
 Ben. ij. ps. li. deus destruet illum in finem. eueller eum. et
 erigabit de tabernaculo suo: et radicem suam (supbos
 characere superbie infectos. Apoca. ij. de terra viuen
 tium. Tunc ruinam eius iusti videntes timebunt: electi
 et domi angeli. de pfe. dist. s. hi duo. et super eum ridebunt
 dicentes. Quod etia ad hos qui sine ptectione et au
 silio dei sumnu bonum perficere confidunt. xxiiij. q. iij.
 quidam. h. pelagian. et de here. ad nos. ij. h. v. in dem.
 iustissime dirigeretur. Et ecce homo qui no posuit dei ad
 iurorem suu. h. stravit in multitudine diuitiarum suaz
 rum. et preualuit in vanitate sua. C. B. Contra hanc sus
 perbiā David ps. cxx. Domine non est exaltatum cor
 meū: neq elati sunt oculi mei. Neq ambulau i magnis
 neq in mirabilibus super me. Si non humiliter senties
 bam et ceter iterum. ps. c. Non habitabit in medio domo
 mee qui facit superbiam. Iterum oar. Non veniat mihi
 pes. scz affectus superbie. Iciens quia deus superbis resi
 lit. Jac. iij. et s. Pe. v. Sed noradum quare singulariter
 dicitur qd deus superbis resistit. Alia namq vitia vel in
 ynuqueq delinquentium tantummodo rotoquentur. vel
 in suos participes. In alios hoies vident admitti. Hoc
 vero pprie peringit ad deum: et eum specialiter dignuz
 est habere contrariu. Item q: sicut deus dicit. Ego sum
 Ero. iij. Jo. viij. Ita ois superbus dicit. Ego sum scz bono
 sapiens. pulcher. nobilis. diuus. Apoc. iij. et supra vbi alia.
 et sic quodammodo deum se facit. sicut sathan deo similes
 se esse voluit. Esa. xliij. Unde Ezech. xxv. Diristi. Deus
 ego sum. et in cathedra dei sedisti. Hanc superbiam luciferi
 quillus sua humilitate curauit. Ille dicit in celu consc
 dam. Esa. xliij. Ille dicit in ps. cxlij. Humiliata est in tera
 ra vira mea. Ille dicit. Ero similis altissimo. Ille quū in
 forma dei esset. scemipsum epinaniuit et humiliavit for
 ma serui accipiens. Phil. ij. Ille dicit. Esa. xliij. Sup
 astra dei exaltabo soliu meuz. Ille dicit. Mat. xj. Dicite a me
 quoniam sum. et humilis corde. Ille dicit. Nescio dominū:
 et israel no dimitto. Ero. v. Ille dicit. Si dixerō quia non
 noui eū. ero similis vobis mendax. Jo. viij. Quidam fra
 ter pbatissimo seni cōfessus est. vitio carnis se grauissi
 me impuguari. Nā ptra vsuam nature desiderio pariedi
 magis q inferedi ignominia intolerabili estu libidinis
 yebatur. Vide qd no. xxxij. q. vij. adulteri. in glos. ij. Qui
 senio: origine mo: bi preuidens grauitur ingemiscēs ait.
 Nā nequā spūi tradit re dñs nequāq pmississet nisi aliqd
 blasphemasset in eum. qd ille cōfessus est. scz in dei filius
 se cogitatione impia blasphemasse. C. B. Hic indicis
 supbia a gnosatur. Inest punit in loquela eius clamor.
 In tacurnitate amaritudo. Excelsus et effulsus in leti
 tia. Risus irrationabilis. In serierate tristitia. In respō
 sione rancor. Facilitas in sermone. Verba passim sine vl
 la cordis grauitate erumpentia. Expers patētie. In cō
 passiuus. Audax ad cōtūmēlias irrogandas. Ad tolerā
 dum pusillanimitis. Ad obedienduz difficilis. nisi in quo
 eum desiderium suū voluntasq prenenerit. Ad recipien
 dam exhortationē implacabilis. Ad rescandaz volūtas
 tes infirmus. Ad succubenduz alijs durissimus. sempq
 suas definitiones statuerē cōtendens: ipse vero nequa q
 cedere alterius acquiescens. Et ita fit vt incipat cōsili
 salutaris effectus. suo potius credat q iudicio seniorū.
 Nullo modo poterit in aia virtutum structura consurge
 re nisi pius facta fuerint vere humilitatis in corde no
 stro fundamina: que firmissime collocata perfectionis et

charitatis culmen valeant sustinere. ita videlz vt piū
 fratribus nostris humilitatem veram intimo cordis ex
 bibeamus affectu: in nullo scz acquiescentes eos contris
 stare vel ledere. qd nullatenus poterim implere: nisi res
 nūtiatio vera: que in expoliatione omnī facultatum ac
 nuditate consistit: in nobis fuerit Christi amor: fundata.
 Deinde obedientie iugum et subiectio simplici corde ac
 sine vlla fuerit simulatione suscepta. ita vt pter abba
 tis mandatum nulla penitus voluntas viuat in nobis.
 Quod no alius poterit obseruare: nisi qui non solum se
 mo: tuū huic mundo. verum insipientem iudicauerit ac
 stultum vniuersaq que fuerint a senio:ibus imperata:
 sine vlla discretionē perficiat sacrosancta ea credens ac
 diuinitus pmulgata. huc usq Joā. cass. C. Superbia est
 timo: animi repletus sanie. Aduer: in supbie penodoria
 nuntiat. Ne dederis in supbiā animā tuam: et non vide
 bis phantasias horribiles. Anima supbi derelinquitur a
 deo: et demonū efficitur gaudium. Per diem conturbat
 cogitatio: et fomidine. et vmbriam auū expauescit. Uox
 folij superbo fauorem incutit. Superbus monachus ar
 bor sine radice: et non sufferet imperus ventorum. Quā
 do conscenderis in virtutum culmina: tunc tibi cautela
 plurima necessaria est. Qui em in pavimento ceciderit:
 velocius surgit. Qui vero ab alto corruet: mortis pericu
 lum sustinet. C. Egidius. Beatus qui abscondit reues
 lationem dñi. quia nihil occultū qd non reuelat deus
 quū vult. Siquē esset sanctie: in hoc mundo: et reputa
 ret se viliozem de mudo: in hoc esset humilitas. Humili
 tas nescit loqui. et patientia no audent loqui. Humilitas
 mihi esse videtur quasi fulgur. Sicut enim fulgur facit
 percussiones terribiles: et postmodum nihil potest inue
 niri ex eo. sic humilitas dissipat omne peccatuz: et est in
 mica ois peccati: et facit homines seipsū nihil reputari.
 Per humilitatē inuenit homo gratiā coram deo: et paces
 cum hoibus. Sicut em si aliquis magnus vellet mittere
 filium ad aliquē locuz: no poneret eum super equū indo
 mitum irosū et calcitransum: sed super equū mansuetū
 et suauiter ambulantem. sic deus no ponit gratiam suaz
 in superbis: sed humilibus. H. yso. Humilis a nulla cas
 piritur passione. non ira hunc molestare potest. non glorie
 cupido. non emulatio. non zelotypia. Aug. Pergite viā
 pede humilitatis. Ipse exultat humiliter sequentes: que
 descendere non piguit adiacentes. Aug. Altra securrunt
 et vacua replentur. Nūquid qui humilibus dat gratiam:
 humili aufert datam: Jaco. iij. Ergo argumentū supbie
 est subtractio gratie. in ps. xvij. Et emundabo: a delicto
 maximo. glos. i. superbia. Eccl. i. Et odibilis coram deo
 et hominibus supbia. et j. Quid supbis terra et cinis: et j.
 Initium supbie hois apostatare a deo. qm ab eo qui ses
 cit illum recessit cor eius. qm in initium ois peccati est sup
 bia. qui tenuerit illam adimplebitur maledictis. i. vitijs.
 Interlinearis glos. dicit. De supbia nascitur schismata/
 hereses. detractiones. inuidia. verbositas. iactantia. cō
 tentiones et hmoi. Esa. xxvij. De corone supbie effraym
 Sap. v. Quid profuit nobis supbia: dicit dānari. Eccl.
 iij. Synagoge supboz non erit sanata. Durissimū verbū
 contra supbos. qd hoc vitium no sanatur. Vitium supbie
 caput est serpentis antiqui. Ben. iij. Ipsa conteret caput
 tuuz. Serpens modica percussione capitis extinguitur.
 Hiero. Lubricus est antiquus serpens. nisi capite teneas
 tur: totus statim elabitur. Caput vitioz superbiā fugere
 debemus. de quo capite. Non est caput nequius super
 caput colubī. Eccl. xv. Extincto hoc capite facile alia vi
 tia extinguitur. H. yso. Tolle hoc vitium: vt no velint
 hoies hoibus apparere: et sine labore omnia vitia resced
 tur. David Boliath in fronte percussit et occidit. s. Regū
 xvij. Et (sic em interpretatur David manu fortis.) sup
 biam extinguit. et israel. i. aia videns deū liberat. C. Su
 perbia turris Babel est: que vult celum pringere. Ben.
 ij. quia supbia precipue celestes et spirituales et religio

Cur de
 redire
 vult su
 pbia.

Indicia
 supbie.

fos impugnat. et magnam partem deicit. ps. xc. Unde a
 dextris cadunt decem milia. Superbia natione celestes im-
 petit mentes. Et frater Jacobus tuderit videt. Super-
 bia in celis sedet: humilitas in serquillio. sup illud ps
 xvij. Si mei non fuerint do. tunc imacu. ero. et enu. a deli.
 magimo. Dicit glo. Virium supbie vltimū redemptib⁹ ad
 dñm: et pñmū recedentibus. Alijs vitijs fugientibus sus-
 perbia in campo remaner: nō cessans ab impugnatione
 hois quādiu viuit. Item super ps. v. Tunc immaculatus
 ero. glof. Superbia est initium et causa ois peccati. qua qui
 caret vere est immaculatus. Job penult. Ipse est rex super
 omnes filios supbie. Hugo. Euidētissimū signū repro-
 borū superbia est. humilitas electorū. Quū ergo quis eaz
 habere cognoscitur. sub quo rege sit vel militet inuenit.
 Supbia imago diaboli est per similitudinē et eius char-
 racterem portat. Apoc. xij. Hugo. Apostate angelo ho-
 mo similis efficitur: dum homo hoibus similis esse dedis-
 gnatur. Prouerb. xij. Inter supbos semper iurgia sunt.
 In ps. i. In cathedra pestilentie non sedit. glof. Pestilen-
 tie est mors: bus late peruagatus: quo pene oēs inuoluntur.
 hic est amor dominādi: quo vit caret aliquis. quoniam
 pauci euadunt quibus libido dominādi nō dñet. Bern.
 Fornicatio: semetipm deponet. In iuriis proximū
 molestat. Status quātum in se est deum inhonorat. Glo-
 riam meā alteri non dabo. Esa. xlij. ait dñs. Et superbus.
 Et ego eam mihi et hī nō dederis vsurpabo. Job. xxxj.
 Osculatus sum manū meā ore meo. q. iniquitas magi-
 ma. quia victoris sui gratiā negare cōvincit. ad Roma.
 vij. Victoria aut per Jesum christū. quisquis sibi tribuit
 qd operatur. Item Hugo. Quū omnia vitia a deo fugis
 ant: sola supbia se deo opponit. Sup illud Job. xv. Pius
 qui ceruice armat est. L crui est opulenta supbia afflu-
 tibus rebus. Augu. Vermis diuitiarū superbia est. Item
 Hugo. Quāto coram hoibus est gloriofior: tanto coram
 deo et angelis eius eris vilior. Amos. vj. Derelictor: ego su-
 perbia. Prouerb. vi. Dir deus oculos sublimes. Hugo
 de sancto victore. Supbia auferit mihi deum: inuidia p-
 pñmū. ira meipm. Hugo. Propter magnū pctm superbie
 deus humilis venit. Phil. ij. Ille ingens morbus aiarū
 oipotentem. iudicū de celo adduxit: vsq ad formā serui
 humiliant: cōtumelijs egit. ligno suspendit: vt salute tā-
 te medicine curaretur hic tumor. Erubescat hō esse sup-
 bus: ppter qd factus est humilis deus. Esa. v. Humilia-
 bitur vir: et oculi sublimium depriuentur. Idere. ij. Ecce
 ego ad te mons pestifer. Abdi. j. Si exaltatus fueris et c.
 ps. xxx. Retribuet abundanter facientibus superbiam.
 C. J. Cadit per supbia lucifer de celo. Esa. xlij. q. ij.
 visis. xl. bi. queliber. Adā de paradiso. xl. dist. p. c. queliber.
 et cadam. de pe. di. ij. Romanos. h. adam. et h. item sine
 charitate. et c. quod. c. pnceps. c. qm. Saul de regno. j. Reg.
 xv. de pe. di. ij. fugerat. Pñm a dei gra. q: superbus pctm
 noluit cōfiteri. Bern. iij. de pe. di. j. et bis. h. cayn quoq
 et c. serpens. Roboam pñatur decem tribubus. qui ait.
 Diminus digitus meus grossior est docto patris mei.
 ij. Reg. xij. vij. q. j. deniq. Sennacherib punis. Esa. xxxij.
 Supbia tua ascendit et Nabuchodonosor. Daniel. v. de
 pe. di. j. et bis. Nabuchodonosor: quoq. c. que obrem.
 Et Holofernes. Judith. vj. et c. xij. et. xv. Et Aman. Hester
 vij. Antiochus. ij. Dacha. ij. Pharisceus. Luce. xvij. Pe-
 trus presumens. Matth. xxvj. l. di. fidelior. Prouerb. xv.
 Abominatio dñi est ois arrogans. Sap. iij. Dirūper de-
 inflatos. Super illud. j. Dacha. vj. de Elezaro elephā-
 tem interficiente. et ab eo oppressus est. glof. Sub hoste
 que occidit moitur: qui de culpa quā superat. eleuatur.
 Hugo. Valde male iudicant: qui ad mercedem eoz
 sufficere humanos fauores putāt. Itē. Quū p bono ope
 laus trāsitoria qrit: res eterna retributiōe digna vili pre-
 ciouendit. Job. xvij. Et diuinar brachia ipsi? pmo genita
 mors. glof. ibi pmo genita mors est supbia initium ois pcti
 glof. sup illud Jo. vj. Hec est voluntas ei. De tunc et pe-

rit. de pusillis nihil. Eccl. iij. Synagoge superbiorū non
 erit sanitas. Job. xvj. Lūctis dieb⁹ vite sue supbit impij.
 Aug. Nemo insanabilior: eo qui sibi sanus videt. Bern.
 Scio lōge esse a salute membū quod obstupuit: et egrū
 se non sentientem periculosos laborare. Seneca. Ideo
 ad sanitatem difficulter puenimus: q: nos egrotare nos-
 scimus. Supbus nō videt. Aug. Tūmo: claudēbag oca-
 los meos. et ideo non timet. Tūmo: dñi sanctus oem tu-
 morem expellit. et custodit oia illa bona que nō possunt
 dici nec cogitari. qd donū quia magnū est: paucis datū
 est. Quinō timeret: ostendit se nō habere quod perdit. Ti-
 mor dei regit homines: et facit eos venire in gratiam dei.
 quā si homo habet: timor dei conseruat eam. et si non ha-
 bet. facit ad eam puenire. Omnes creature que occide-
 rūt nunq⁹ cecidissent: si hō donū habuissent. Eccl. xxxij.
 Si non in timore dei firmaueris te instanter: cito subuer-
 tetur domus tua. Hoc sanctū donū nō est nisi sanctorū: et
 sanctorū. et qñ aliquis est magis gratiofior: magis est hu-
 milis et timoratus. C. J. Species supbie due sunt. Una
 est interior: altera exterior. Interior: in superbia intelle-
 ctus et supbiam affectus diuiditur. Supbia intellee-
 ctuaria: habet species. Prima laborant philosophi dico-
 res. ps. iij. Delio: est misericordia dñi sup vitas. Lona
 tra hanc Paulus. j. ad Ro. xv. Bria dei sum id quod
 sum. et supra dixi. et ps. cij. Qui coronat te in misericordia
 et misericordibus. Tertia q magn⁹ est et magnū serpen-
 tar. qd est maxima in intellectu superbia. qd apparet per
 cōtrariam eius virtutem. De qua Bern. Dagna est et ca-
 ra et rara virtus pfecto mirabilem te apparet: et cōtra-
 ribilem reputare. qd hoc ceteris virtutibus mirabilis
 iudico. Et iterum idem. Dagna profus et rara virtus
 humilitas honoraria. Et Thyslo. Hoc de magnū et mira-
 bile est is qui vere magnus est: nihil de se magna sen-
 tit aut loquitur: sed omnū se vltimū iudicat. Prouerb.
 xxvj. Tidisti hoīem sapientē sibi videri: magis illo habet
 bit spem stultus. Et talis deo ingratisimus est. q: de suo
 beneficio gloriatur. Bern. Nūquid perit quod datur in-
 grato? Quarta species est q talis nō vult sibi parem vi-
 dere: sed solus super oēs sedere. Adde hic quod scripsi pa-
 ria in. j. primo. h. Item Hugo. De hoc Hieronymus lo-
 quens cōtra prelatos. Diuici patrimonij dāna conquiri-
 tis: dum soli vultis in ecclesijs potentari. Non sic Absa.
 Bern. xvij. Roquar ad dñm quū sim puluis et cinis. Ebi
 Hugo. Aperte cernimus in quo loco se posuerat: q se pol-
 uerem et cinerem etiam quū loqueretur dño estimabat.
 Qua ergo pena ferendi sunt: qui ad summa nō potest
 untr: et de infimis se extollunt? Bern. Noli te cōparare ma-
 ioribus: noli minoribus: noli alicui: noli vni. Qui enim
 seis an minus ille cuius vitam sceleratissimā ac singula-
 riter fetidam hoies: et ppterera spernis: melior te in se q
 dem futurus sit: in deo vero iam sit. Recūde ergo in loco
 nouissimo. Luce. xij. Idem. In anima non est timenda
 quātaliber humiliatio. Ho:renda autem nimis q pane-
 da vel minima presumpta erectio. sicuti si quis ingrediat
 per ostium bassum: nō est periculum quātumcūq se in-
 nauerit. nocet autem plurimū: si plus q mensura ostij pa-
 titur te ererit et impingas et conuallato capite collis-
 daris. Bern. Pharisceus exultauit misericordiam dñi
 dissimulauit miseriam. Luce. xvij. Item Bern. Nolo vt
 nūq ardireris lucere solem cōmunem: nisi in cella tua.
 nūq esse serenū: nisi penes te. nūq operari gratiā de-
 nisi in pscientia tua. Dalo te cogitare vbiq esse serenū
 nisi apud te: et peius de te q de alio estimare. Sup illud
 Matth. v. Qui autē dixerit fatue et c. glof. Non modicus
 furor: est que deus sapientie sale cōdiuit infirmitatē dicere:
 et salientī deo derogare. Item Bern. Qui pfecte exanimū
 uando semetipm intelligit: suo pctō nullius pctm exi-

mar malus: quod nō fuit suū intellectū. ¶ **T**imēda etiā est superbia in affectu. Unde dñs distulit incarnari: vt presumpcio cessaret humana: que nec naturalem nec feriam legem per se poterat adimplere. Propter hoc etiā deus aliquos permittit aliquos cadere in aliqd inoziale: vt non presumant. Aug. Audeo dicere superbis esse vile cadere in aliqd mortale apertum peccatū. vnde sibi dīsoluāt: qui sibi iam placēdo ceciderūt. Salubri⁹ em̄ petrus quādo fleuit sibi displicuit: q̄ placuit quum presumpit. Ad hoc. l. di. considerandum. r. c. fidelio. Itē Aug. super ps. xxx. Infirmata est in paupertate virtus mea r. Non firmaretur (inquit) nisi infirmaretur. Multos impedita firmitate presumpcio firmitatis. Itē Bre go. David cadente nemo superbiat. s. q. vij. si quis omnes. de pe. di. ill. rex. ¶ **D**e speciebus psumptiois. Una est quā aliquis presumpit quod alij non presumpūt. vt in opimoribus. in conscientia. r. in audacia extreme vite. in b infirmo tempore r. carnali. aggrediens perfectio: i semiras de egypto. qui fuerunt gigantes: nos vero loculle. Numeri. xii. in fi. Alia species quādo aliquis cōdit et psumit de viribus suis vel sciētia vel amicis. Hier. xvij. Daledicus homo qui cōdit in hoie r. c. l. xxxvj. Ecce p̄dis super baculum r. c. xxiij. q. liij. s. i. Tertia quādo aliquis psumit de victoria: qui adhuc est i bello. iij. Reg. xx. Non gloriatur accinctus r. c. Et vocat glos. accinctum illum qui adhuc est in armis r. in acie. dīcuntur vero: q̄ victor est r. arma deposuit. Et ideo dicit quidā pater fratricidanti semotū. Et si tu mortuus es: diabolus mortuus nō est. Bre. Quis vero rure potest laudari: qui et de p̄terito meminit se habere qd̄ doleat: r. de futuro videt sibi suspēse quod timeat? Alia quādo quis de perfectione presumpit: qui adhuc in inchoatione est. ps. lxxvj. er dicit nūc. Bre. Si a bonis inchoatis nolumus lassēces: necesse est vt semp credamus nos inchoare. Alia quā de peccō presumpit exire quum voluerit. Eccl. xxi. Repromissio nequissima multos perdit. De superbia exteriori: que apparet in ipso corpore: hoīs in equis: in ornatu: in amplitudine familie in conuiuijs: in edificijs: in vrensibus: r. libris deauratis: require in summa de vitijs. r. res tigi supra in defectib⁹ pelatoz in ista parte. ij. in. s. septima. in. pn. r. in. s. nūc autem. h. offendent. ar. xvj. et tangam inferius. ¶ **E**st autē superbia membrorū: oris: colli: oculo: pedum: r. manū. De superbia oris ps. xij. Disperdet domin⁹ vniuersa labia dolosa r. linguam maguloquā. Prover. xxiij. In ore stulti virga superbie. clvj. di. c. de pe. di. si. inquit. post. v. column. h. hi sunt fontes. ibi. Superbia em̄ vanitatis loquitur. r. j. Totus eorum sermo superbia est. De extollentia oculoꝝ. Eccl. xxiij. Extollentiam oculoꝝ meoꝝ: ne dederis mihi. Prover. vi. Dicit deus oculos sublimes. De superbia cervicis vel colli Job. xv. Lucurrit aduersus deum extento collo. ps. cxxviii. Dñs iustus concidet ceruices peccatoꝝ. De superbia ceteroꝝ membrorū. Esa. ij. Pro eo q̄ eleuas: resunt filie sion: r. ambulauerūt extento collo: r. nutrib⁹ oculoꝝ ibant: r. plaudebant r. ambulabāt pedibus suis: r. composito gradu incedebāt. ¶ **N**arrat Jo. cas. in lib. coll. collatione. s. Sereni de spūalibus nequitijs: q̄ sunt quidam demones dicti cacubi hoies inficientes: vt nunc se erigant quodam inani timore supra proceritatem sui corporis: nunc vero se velut acclius r. humiles submittant. Qui vero demones supra gentem vanigloiosam Hispaniam supra ceteras nationes: que de sordibus barbe r. capitis r. manū r. vnguiū gloriatur: plenū dñum acceperunt. qui cōmuniter a talibus demonibus agitas: si p̄sertim eoꝝ nobiles nūc caput inclinant. nunc eleuāt: oculos trans celum leuant. xxxvij. di. nōne. nūc in terram desigunt: nemine recte vix insipientes. cum medio fanfate: vt loquelā pronitiātes. pedes obliquāt p̄denia: nō facientes gressus rectos. cōtra id. clxij. di. c. ij. claudus. toros se torquet siue eq̄tates. siue p̄cedātes. biachia nu

da etiā muliercule nobiles extendūt. man⁹ ad latus pōnūt. tibias sup̄ alias tibias vel genua ponūt discriminatū r. incomptū. r. quidam comptū nimis comptū r. comatū incedunt: capillaturam r. ligaturā in ea sicut muliercule facientes: r. pannos longos per lura ducentes: lēdes et pediculos in cesarie r. barbis habentes. Contra apostolum. s. ad Ro. xj. Vir quidem si comam nutriat: ignominia est illi. ab vna parte scissa tunica latus aperte portātes: stercus in capite r. aurū in pedibus baiulantes: biaschia vsq̄ ad cubitum discooperta habentes. aliqui et la sciua camisijs nō vtentes: sotulares deauratos cum rotis longis r. recuruis habentes: foderaturas mantellatorum siue de vario siue de pellibus albis cuniculoꝝ: siupia latus sinistrū cubiti hoibus ostendentes: caudas retro in capillis r. barbis r. manicis habētes: capillos barbarum diidentes r. complectentes: r. alij absq̄ numero gestulationibus corporeis r. actibus supbie r. vane glorie abutentes: te in suis pessimis moribus et vitijs gloriātes. Contra quos Jaco. iij. Nūc autem exultat in supbijs vestra. Et poeta. Glovia peccati nulla petēda tibi. c. de excc. pla. quā sit. ¶ **C**ontra superbiā eorum: scz qui vix alios dignatur respicere rectis oculis: multū debet homo timere a superbia sua ne p̄cipiter ipsuz. Ea ue semp a teipso. Non est p̄fecta securitas hoīdum est inter inimicos suos. Inimicus vero est caro nostra r. supbia nostra. r. ipsam cum demonibus semp est aduersaria anime nostre. Daiozem ergo timorem debet homo hēre de superbia sua: ne p̄cipiter eum q̄ de re alia mūdi. In possibile est q̄ homo possit ad gratiam dei puenire sine sancto timore r. humilitate. quā si quis nō habet: signus est pereundi. Adde hic qd̄ scripsi. s. in ar. lxxxiij. in. s. h. de autem. h. frater egidius. Hic timor r. humilitas facit hēere caput vsq̄ ad terram sub iugo obedientie. r. quāto quis plus timet r. humilis est: plus orat. Dagnū autem est cui datur gratia orationis que ipsam fouet humilitatem. Opera autem hoīs quantūcūq̄ videantur magna nō sunt in estimatione hoīs: sed in estimatione dei: r. ideo semp timēdum est. r. caput coram deo humiliandū. Totum meritum ex humilitate filia charitatis p̄cedit. Bre. Superbia in oculis p̄ncipatur specialiter. r. p̄ma sibi corūpit humani generis membra: que iustū est ois peccati. Eccl. x. Prover. xxx. Generatio cui⁹ excelsi sunt oculi. ¶ **C**ontra supbiā ornaturū r. vestium. Eccl. xj. In vestitu ne gloriēris vnq̄. s. ad Timo. ij. Similiter r. mulieres in habitu ornato cū verecūdia r. sobrietate ornantes senon in totis crinibus: aut auro: aut margaritis: vel veste p̄ciosa. glos. Mulieres dicit ornari in habitu ornato. i. cum religione ornante eas. Vult em̄ ap̄s eas esse ornatas virtutibus. r. cum verecūdia vultus. vt nō sint attrite frontis: vt meretrices. nec totis crinib⁹. i. crispis illis rotis auro r. margaritis. Itē. s. Pe. i. ij. ibi. Quārū nō sit extrinsec⁹ capillatura aut circūdatio auri aut indumentive vestimentoꝝ cultus r. c. glos. Serico r. purpura indute christum videre nō possunt. Auro r. margaritis r. monilib⁹ ornate ornamenta cordis r. pectoris p̄derunt. Et si petrus admonet mulieres coercendas et moderandas: que exulare possunt cultus suos per maritos. ar. de p̄. dist. v. c. fucare. quāto magis id obseruare nefas est virginem cui nulla ornatus sui competit venia. Ruca. xvj. Homo quidam erat diues qui induebatur purpura r. bysso. glos. iterlineari. Hoc nō nisi ad inanē gloriā. Bre go. in homi. Nemo vestimenta p̄ciosa nisi ad inanem gloriā querit. r. vt honorabilio: ceteris vix deatur. r. q̄ p̄ sola inani gloriā fiat res restatur: q̄ nemo vult p̄ciosis vestibus vxi vel indui vbi a nemine possit videri. Indutus erat Joānes pilis cameloꝝ. Mart. iij. vbi Bre. Nisi cultus p̄ciosus in culpa esset: non tam signanter diceretur q̄ diues idut⁹ purpura torquetur apud inferos. Et Joānes indutus erat pilis cameloꝝ. Deo p̄mis parentibus tunicas pelliceas fecit. Bre. iij.

Bestius
lucus ar
guitur.

non sericeas. de pe. dist. i. adam post culpam. post. c. fiat. vbi dicit Ambro. de adam eiecto de paradiso. Statim tunica vestiuit eum. scz deus pellicea no sericea. Aug. factus de preciosa veste erubescit. Job. xv. Sacrum confut. Jone. iij. Niniuite rex vestitus fuit faccis. Et Achab rex indutus est cilicio et sacco. de pe. dist. iij. achab rex. Vestis velamen est exterius. virtutes velamina sunt anime. de peni. dist. ij. s. romanos. c. sapiens. r. v. vt cognouerunt. sup illud Jo. vi. Et cu qui venit ad me no eiciam foras. glos. Supbus meretur foras eici. qui nihil habet de bono interiore. Joa. viij. Si ego glorifico meipsum: gloria mea nihil est. Veru. Inueniunt curiosi quo delectentur: et non inueniunt miseri quo fatientur. Et un periculo aie sue acquirunt vnde oculos hominu pascunt. Aug. Ecce oia pulchra sunt cum impijs: et ipsi sunt turpes. Accidit qd cuidam regi pbs in barbam expuit. que cum ministri regis vellent occidere: prohibuit rex. et quesivit ab eo qre hoc fecisset. qui respondit. qd quia alia loca purpura omnia essent: no inuenit locum turpioris vbi spueret. Quod rex audiens copunctus est. Veru. Dis purpura illusio nis est: postq in ea dno illustrum est. Jo. xvij. Apocal. xvij. Mulier circa data erat purpura. Esa. iij. Decalabit dominus verticem filiaru sion: et dno crinem earum nudabit. In die illa auferet dno ornamentum calciamentoz et lunulas. Lunula est genus monilli. pprie sunt auree bulle dependentes ad similitudine lune. vnde lunulatus lunulis ornatus. Augustino. Et toques. i. ligamentum totum aureus circulus circa colluz a collo vsq ad pectus descendens. sic dicitur quia sicut totus. et est ornamentu viroz. vnde toquatus toque ornatus. Hug. Et monillu. Monile vel munile est ornamentu pectoris mulieris. no hispanaru immudarum: quaru plurime maxime plebeie discooperiunt pectus et vbera. qd muniar pectus mulierum: ne leccatores possint immittere manum in sinu earu. Hug. Et armillas. i. toques. brachiale dextro chirium. et sunt pprie viroz ab armoz virtute collate. Hug. Et mitras. Mitra est pileum phrygium caput protegens. qle est ornamentu capitis deuotarum. Sed pileu viroz est mitra feminaru. Et etiam mitra est episcopoz. et de pileo. vt aplice. li. vj. Hug. Et discriminalia. Discriminalia sunt qbus crines diuini religantur. q: caput a viro discernat vel crines inter se. Et perichelides. Perichelis. idis. est ornamentu mulierum circa brachia vel porius circa crura: quo gressus earu ornatur. Et murenulas. Murenula vel murenula dicitur ornamentu feminaru. quod scz auri metallo lasciuia quadam inflexi ordinis contexitur in similitudine murene serpentis. qd ad colluz ornandu aptatur. interdum auri et argenti contexitur virgulis. Hug. Olfactuola. Olfactuola est vas vnguentarium muliebre: in quo odoriamenta gestantur. et inde olfactuolium diminutiui. Et in aures. hec in auris. i. annulus qui i aure pfo: ata olim gestabatur. Et nuc etia in hispania maxime in frontaria a multis dñabus portatur christiana. sed plus a mulieribus sarracenz et iudeoz. Et sindones. Sindon vocatur lineu amictiuu feminaruz: quo humeri reguntur. de pte. dist. j. nemo. Et pallia. Pallium est quo ministrantiu scapule reguntur. ne dum ministrant impediti currant. Et lintheamina. de consc. dist. j. nemo. r. di. ij. si per negligentia. Lintheum. i. velum. et inde hoc lintheum qd in lecto sternitur. Et thestris. Therisstrum est quoddam genus muliebris vestis subtilis estis ualis et strice visui peruisa. Therias em estas d. Et dora. tra talem vanam gloriam vestium. A byso. Fomofium est apparere. fomofius est esse. Item Dattb. c. Qui molli bus vestiuntur. in domibus regum sunt. r. q. iij. c. j. vbi Bieg. in homil. Nemo aut epistimet in luxu atq studio preciosaru vestium pctm deesse. q: si hoc culpa non esset. nullo modo Joannem dno de vestimenti sui asperitate laudasset. Et nequaquam Petrus feminas a preciosaru vestium appetitu compelleret. s. pe. iij. dices. Non in veste

preciosa. et Dattb. iij. Joanes indutus erat de pllis et meloz. glos. Seruus dei no debet habere vestimentu ad decoiem vel ad delectatione: sed tm ad regumetu nuditatatis. Contra vestium singularitatem et extrancitatem. Soppo. j. Elisrabo sup omnes qui induti sunt velle per regina. Contra multitudinem et magnitudine vestiu. Dattb. xij. ibi. Magnificant fimbrias. Hoc facit hodie nobiles mulieres: et quidam vaniglosi hispani: q brachia nuda habent: et panos longos portant per lumbos supra eoz suppara diabolus equitat. sicut quida sancti vidit. vnde versus. Suppara longa gere si vis os omne tacere. Contra multitudinem vestium. Jaco. v. ibi. Vestimenta vestra a cinis comesta sunt. iij. Regu. v. de decem mutato rris Naaman. Veru. Et lamant nudi. clamant familia. et conquerunt nobis dicentes. Fame et frigore miserabiliter laboramus. Quid coterunt tot mutatio vestiu. vel extensa in partibus vel plucata in marcia. Dattb. x. ibi. Neq duas tunicas. Hierony. In duabus tunicis duplex mihi viderit innuere vestimentum. nq q in locis Syrie et glaciali inuere rigentibus vna quis tunica debeat esse contentus: sed q in tunica vestimentu intelligamus. ne alio vestiri aliud nobis futuroz timore reseruamus. In qua preciositate vestium et supitate multitudinem multo religiosi nostri teporis multum offendunt: pra eorum statum et regulam. nam excepto colore: de meliori panno se induit quo possunt. qui tm in Lypso. velis chullu de vili panno fuerit more vestium Palestine. Longissimos habuit sub colore honestatis et cappas et tunicas defecerit. et capita vsq ad nates. vt q magia est capitata: in a gis se reperit. Aristotiole et curiose lutas vestes defecit ad mundi decoiem. Aliqui inter eos singulares et nimis stricatas et curtas: mtdum similitur aucupantes. quia no est sps in vestibus maxime socis et eiusdem profectio nis viris scandalum facientibus. Contra quos. th. d. i. quisquis. r. c. parfomonia. et de vi. r. ho. de. deus. Contra que oia Jo. cass. in. s. lib. de institutis monachoz egyptioz ait. Sic vultus fit monachi que corpus coregat: ut ac repellat verecundiam nuditatis: et frigidis recundat iniuria: no que femina vanitatis aut elationis enumrat. supra aplm. ij. L. imo. vj. r. q. j. eps. Habentes autem alia menta et operimeta his contenti sumus. i. que corpus operiant tm: no que amictus gloria blandiantur. Ita vilia aut nulla coloris vel habitus nobilitate inter ceteros habitus ppositi viros habeant insignia: ita a studiosis accuratio nibus aliena: vt nullis pro: fus sint affectatis per icuriam sordibus decolorata. Postremo sic a mudi bus separantur ornatu: vt cultui seruo dei in oibus comunia pferant. quicqd inter famulos dei psumitur ab vno vel pau cis: nec catholice per omne corpus fraternitatis tenentur: aut superfluu aut elatum est: et ob id notu indicanduz: magis vanitatis speciem q virtutis ostentans. Dattb. Jo. cass. Ad hoc optime facit p. c. c. quisquis. Et Aug. ad Januariu. r. dist. illa. Sic et tu ad quas cuq forte ecclesia veneris: eius more serua: si cuiq no vis esse scandalum: nec queq tibi. facit et de sta. ino. recolentes. Item co: cilii Martini pape. Victu tm et regumero his prenti sumus. r. q. ij. eps. Item in concilio antiocheno. r. q. i. eps. tractu de aplo. j. ad Timo. vj. ibi. Habentes autem alimen ta et qbus regamur his prenti sumus. Item in choridis et cingulis est etia nedu seculariu sed etia multoz religioz soz. renodoria. quu Helias thelybytes zona pellicea: Joannes pcursoz dñi vterentur. iij. Reg. j. et Dattb. iij. Et Franciscus aplicus fuit sumptu grossum asperu et cursum vsq ad genua. Sed hodie fratres sui longa chorida vsq ad terra linea albam delicatam et subtile multia nodulis prettam portat: in ea sicut in alijs suis vestibus belis caris logis et amplis inaniter gloriates. q: qd putat pater eoz ad mudi premtum et sancta vilitate: ipsi tracentur ad vanitate. q id est de excep. pia. j. r. li. vj. d. licet.

Item vana gloria in colore pannor. Unde et clericis
 dicitur color rubens et viridis: et vestis virgata et par
 tina. Et de vi. et bone. de. clericis. et in demen. e. c. qui qui
 abiecit. Color autem candidus apertus est religiosus mo
 nachis albis et clericis. Unde Sap. vii. Lando: est lucis
 eteme. Bern. Lando: est lucis sapientia. et candida opz
 esse anima in qua ipse sedere elegerit. et vestimenta eius
 facta sunt alba sicut nix. Dar. xvii. Dar. ix. et luce. ix. Et
 angelus apparuit coopertus stola candida. Dar. vlti.
 simile Dattb. vlti. qui color sanctitatem designat: in no
 centia et puritatem. de cose. dist. iiii. post baptisimū. xxx. q.
 r. femine. Et q̄ Benedictus dicat in regula. Donachi
 non disputent de colore. intelligo de honesto nigro albo
 vel griseo. Bene em habent disputare et cauere de inho
 nesto colore. vt iuribus pre. Superbia etiā in capillis
 que maxime est in mulierib. Et sa. iij. Decalcabit dñs et c.
 Accidit Parisius in generali processione q̄ simia cuidā
 dñe peplum abstulit coram oibus cum adulterinis crimi
 bus quos desererat. que remāstis turpis et decaluata. Et a
 pilli aut in mulierib. et pio velamine dati sunt. nō p̄ gloria
 sed ad hoc. et glof. Ad hoc habet velamen mulier: vt se recā
 agnoscat et subditam. xxxiij. q. v. mulier. De superbia in cris
 nibus Abalon in quibus quercui adpēsit. ij. Regū. xiiij.
 vbi d̄ q̄ capilli capitis sui ponderabāt. et sic d̄ pondere
 publico. et xvij. de quercu. Benuēses et Veneti et Larha
 lani gloriātur in eis. i. ad Limo. ij. Non in rostris crinib.
 glo. Superbus habitus nō impetrat nec recta facit de se
 credi. Regitur de germano beati Bernardi fratre in cla
 rualle q̄ noluit videre sororem nobilem suā ornata:
 dicens q̄ erat rete diaboli. que in verbis contrita fuit:
 dicens q̄ parata erat facere quicquid sanctus Bernardus
 germanus eius mandaret: ad quā veniens mādauit ei
 vt nunq̄ sup̄bum habitus portaret. que ita mutata est. vt
 hoies inde mirarentur. De superbia lecti. Amos. vi. Et
 qui dormitis in lectis eburneis. Lectus christi vbi cubuit
 erupit est. ibi cubarib. dormit in meridie. In Bern. Lañ. i.
 Aug. Lectus suū dimisit christus discipulis suis. quicquid
 vult cum illo iacere et quiescere: in lecto isto moziatur in
 cruce. Et sa. xiiij. Subtus te sternetur tinea et c. glof. interli
 nearis supple quū p̄ius haberes pallia auro gemmisq̄
 distincta. Qui modo nō sustinent pulicem: quo tūc culus
 neban vernē immortalem: Et sa. vlti. Dar. ix. Vermis
 eoz non moziatur. Non tamen erunt in inferno vermes
 materiales: s̄ vermes conscientie/dānatos in perpetuū
 cruciātes. de q̄bus legitur Et sa. lxxv. et Bern. Nō metuat
 vermem qui nō moziatur: cui mortuus est vermis: vnde et il
 le moziat. De superbia in multitudine equoz et eoz ap
 paratu. Deutero. xvij. d̄ de rege. Non multiplicabit sibi
 equos. et Zacha. x. ibi. Et posuit eos quasi equos glorie
 sue in bello. et c. Et confundentur ascensores equozum.
 Et. xij. Percutiam omnem equū in stuporem: et ascenso
 rem eius in amentia. glof. Et qui viderint percussos: stu
 peant. et ascensores p̄e sui magnitudine periculi veran
 tur in amentiam. Et sa. xxx. Et qui descendunt in egyptū
 ad auxilium in equis sperantes. In asina ascendit Ihes
 rusalem dñs. Zacha. ix. Dattb. xij. Dar. ix. Zuce. xij. et
 Jo. xij. Et hys. His cognoscere mansuetudinem venient
 ris: considera speciem aduentus eius. Non sedet in cur
 ru auro purpura fulgenti. nec ascendit sup̄ feruidū equū
 discordie amator: non habet in circuitu splendentos
 gladios aut ornamenta terribilia armoz: sed ramos flo
 rentes testimonio virtutis et pietatis. In festo palma
 rum quū quidam magnus archiepiscopus de Francia
 in sua ecclesia predicasset de ista asina in qua illa die dñs
 equitaret: et finito officio rediens domum equitaret ma
 gnum et grossum et pulchrum palafredum: quedam pau
 percula vetula arripens frenū eius dixit ei. Dñe: erat ne
 ralis asina quā christus equitauit sicut iste equus vester?
 At archieps erubuit: et recessit. mente pertractans quia
 incepit Iesus facere et docere. Actū. i. et Jo. xij. ibi. Et p̄

plum em dedi vobis. Et fin. Ego. Magis mouent fas
 tra q̄ verba. Ad hoc. viij. q. i. vercoi. cum. ij. c. seq. Bern.
 Intolerabilis est impudicitia vbi sese exinanuit mases
 itas. impletur vermiculus et tudescit. Et sa. xxx. dicitur mas
 li. Ad equos cofugiemus. ideo fugietis. et super veloces
 ascendemus. ideo velociores erunt qui persequerentur vo
 s. et c. Et in currib. et hi in equis. De superbia i familia
 multa. Eccl. v. Vbi multe sunt opes: multi et qui comes
 dent eas. Ista fuit superbia David populum numerans
 tis. ij. Reg. vlti. Et gladius dñi defecit in populo. Unde
 Bariantus. Qui de numerositate sue gentis superbiuit
 ture in eius diminutione punitus est. s. q. iij. s. his ita. h.
 Item dauid. quia in multitudine populi dignitas regis:
 et in paucitate plebis ignominia principis. Prouer. xiiij.
 et p̄e. h. Item dauid. Seneca. Del musce sequitur lupi
 cadauera. frumeta fouice. predam sequitur turba ista:
 non hominū. Aug. In vniū amatores temporalium fecer
 runt ea membra sua. vnde solent dicere se comedi: quū
 bona eoz comeduntur. iuxta illud ps. lxxvij. Quia com
 ederunt Jacob. De superbia cōiūioz. In hoc apparer
 q̄ magni et diuites inuitantur: et pauperes relinquuntur.
 contra illud Luce. xiiij. Quū facis prandium aut cenam:
 noli vocare amicos tuos et c. et c. Soca pauperes et c. De
 neca. Non magno constat nobis: sed ambitio. Ihesus. i.
 Bibebant autem qui inuitati erāt pocula aureis. Luce
 xv. Et epulabatur quotidie splendide. Splendo iste at
 tenditur circa ferula artificialiter preparata: circa vasa
 aurea et argentea: circa sup̄lectilia candida: circa sup̄
 stua luminaria: et circa seruoꝝ ministeria. Eccl. ij. ibi.
 Lypbos et vicoles. De lautis cōiūioz. xxxv. di. eccles
 sie p̄ncipes. xliij. di. comestationes. Et sa. v. de peni. d̄. s. i.
 em. vltra. v. colum. h. perrus. ibi. Et suadent in luxuria cis
 boꝝum. Litarā et lya et tympanum et tibia et vinū in cō
 iūioz vestrū. De superbia edificioz. Et sa. v. Te qui cō
 iungitis domū ad domū. Ihesus. xii. Qui dicit. Edifica
 bo mihi domū latam et cenacula spatiosa. Qui aperit s̄
 bi fenestras et facit laquearia cedrina: pingitq̄ synopide.
 glof. i. christi sanguine. Nūquid regnabis: quoniam ofers
 re cedro? Item ibidem. Te qui edificat domum suam in
 iniustitia: et cenacula sua nō in iudicio. Amos. v. Detor
 ego superbiā Jacob: et domos eius odi. Percuriet
 domum maiorem in ruinis. facit. xij. q. ij. gloria. h. multi.
 Ihesus in p̄sepi et in stalla iacet. Luce. ij. quia in diuer
 soꝝo iacuit vt doceat nos in hoc mūdo diuersosia nō pa
 laria fabricare. Philosophus. Homo andi nobis natus
 ra diuersosium: nō habitandi dedit. Et hys. In iureo
 p̄sepi christus ponitur: nō auro nec argento. aurum et
 argentum inuitetur gētilitas: christianitas illud p̄sepe
 luteum. xij. q. ij. gloria. h. multi. Sancti antiqui in caue
 nis terre habitabant. Ihesus. et c. in casulis. Ihesus. et c.
 De gitor de eremita qui habebat hospitolum ad modum
 sepulcri. et quū imperator ad eū veniens quesisset cur
 hospitolum suum cōmensurasset sepulcro sui corpus.
 respondit. Sufficit h̄ hoi mortuo. et addidit. Velius
 profilitur in celū de tugurio q̄ de palatio. Unde Hiero.
 de paula. Nolebat inquit in his lapidibus mortuis ex
 pensas ponere. sed in viuis lapidibus. i. pauperibus. et
 quibus magni regis ciuitas extruitur. Adachuc. ij. Lapis
 de pariete et c. Hiero. Sic edificant quidam quasi semp
 victuri. sic autem comedunt et bibunt quasi cras moritu
 ri. dicentes. Bibamus et comedam: cras em moriemur.
 de peni. dist. ii. s. em. vltra. v. colum. h. perrus. ij. Luce. xiiij.
 Eccl. v. Et sa. xij. Amos. iij. Percutiam domū estualez.
 Dattb. xiiij. Et accedunt ad eum discipuli eius. vt offē
 derent ei edificationes templi. Ipse autem respondens
 dixit eis. Videtis hec omnia: Amen dico vobis: nō relin
 quetur lapis super lapidem: qui non destruat. Amos
 iij. Percutiam domū hyemaley. Hiero. loquēs de Hilar
 rione. Ihesus et pluias breui tūguriūculo declinauit qd̄
 iunco et cortice reperat. extructa deinceps breui cellula a
 l

Amplius
do famis
lie.

Coniuto
rū appa
ratus.

Supba
domo:ū
structus
ra.

Equoz
vltima

etudine pedum quatuor. Latitudine pedum quinq; longi-
tudine paulo ampliore q̄ eius corpusculum pattebatur.
vt sepulcrū potius q̄ domū crederes. r. j. Erat autē cel-
lula nō plus mensure pel quadrum tenens q̄ homo dor-
miens extendi poterat. Narrat Jo. cass. in collatione Ista
ac de oratione q̄ quidam patris vidit diabolum adiuuā
tem et inflāmantem quēdam fratrem circa sup̄flua edifi-
cia occupatum. et supra posui in c. lxxij. in. s. adhuc peti-
ta. h. contra tales. ¶ Quātum autem excedant reli-
giosū mendicantes circa curiositatem et multiplicitem
et sumptuositatem edificiorū: totus mundus estis est. et
decretalis de verbo. sig. Et ius de paradiso. lib. vi. s. hinc
est. Ipsi em̄ qui mūdo moti sunt. r. j. q. j. placuit. potius
deberent sepulcra q̄rere q̄ palatia. vt prime dicit. Berni.
Videō: qd non sine magno labore videri debet: quosdā
post aggressam christi militiam rursūm secularibus im-
plicari negotijs: rursūm terrenis cupiditatib; immersi:
cum magna diligentia erigere muros: negligere mores.
Sed dicant claustrales q̄ in hoc condescendūt infirmitas
ti hoim et deuotioni eorū: audiant beatus Beza ar dū dis-
centem. Qui dicunt admittantur animales: suscipiātur
in beniuolentia charitatis: portentur in oī patientia be-
nignitatis. sed qui eis cōpatiuntur non eis conforment:
nec sic querant eorū profectum vt ppter eos cogātur ip-
sū currere. ppositi rigo: is in religione defectum. Multi ho-
minū magis veniūt ad ecclesiam vt delectentur et admi-
rentur pulchra edificia: et imagines: q̄ vt corrigāt vitia.
Videntur adorare lapides et colores: sed nō mutant pra-
uos mores. Aurum trahit aurum. politus lapis lapides
preciosos trahit. Magis offertur reliquijs deauratis q̄
p̄cipis. Sed ait Ambro. cōtra templa deaurata. Aurū
sacramenta nō querunt: nec auro placent que auro non
emūtur: ornatus sacrorū redemptio captiuorū est. r. j. q. ii.
aurum. Et iunge hic qd scripsi. j. in. s. et primū. in. h. quar-
tum. vt in ar. lxxvij. Iterū si viciant religiosū pulchritudī-
nes domoꝝ esse necessarias ad recreationē. et de h. fig.
et iij. s. licet nō. lib. vi. Respondeo q̄ veri spūales et viri
potius deberent delectari in cōspectu celi et delectatione
siderum q̄ terre. et potius admirari opera dei q̄ hoim. vt
dicit beata Catharina ad Dapertium cesarem. Miraris
hoc templū manu artificum fabricatum: miraris oma-
menta preciosa et vario opere cōparata: q̄ velut puluis
ante faciem venti erunt. mirare potius celum et terrā et
omnia que in eis sunt. mirare ornamenta celi. solem scz
et lunam et stellas et c. Regis de beato Bernardo q̄ vber-
tim fleuerit quū vidit tuguriola pastoz recta cilinio simi-
lia casulis cisterciensium antiquoz: qui tunc incipiebant
habitare in magnis edificijs. Beatus Franciscus ait in
testamento suo. Laueant sibi fratres vt ecclesias et habi-
tacula pauperula et oīa alia que p̄ ipsis cōstruūtur peni-
tus non recipiant: nisi essent sicut decet sancta paupertas
tem quā in regula p̄missus: semper ibi hospites sicut
aduene et peregrini. Et sicut legitur in legenda sua anti-
qua. mandabat fieri domūculas fratrum de lignis et lu-
to. Ipse in p̄sona sua ascendit diruere domū quā fecerat
cōmune assisij in sancta Maria de portinacula: q̄ sibi cu-
riosa videbatur. Dicebat autem. Vbi christus manebat:
quādo in deserto se iunabat. Matt. iij. et Luc. iij. Quū
quidam frater deuotus in quodā eremitorio sibi quā-
dam cellam fecisset de lignis leuigatis et dolatis et para-
tis pulchre: noluit eam iyrare sanctus Franciscus: nisi
prius ille frater illos asseres remouisset: et eam de ramis
arborū et scopis cooperuisset. Magna pars edificiorū
et religiosorū mendicantiū de māmona iniquitatis ad lites
ram cōstructa sunt. Auce. r. j. scz de vsuris et rapinis. An-
de possit eas p̄prie diabolus tāq̄ sibi debita quodāmo-
do vendicare. Et ius em̄ vsurarij dant fratribus p̄ edifi-
cjs mille libras: q̄ restipant vnū denarium creditorū: ve-
fante eos renodoria et timore religiosorū. ¶ Contra su-
perbiam edificiorū. r. j. di. hospitiorū r. iij. diuinitū. i.

modicum. r. r. v. dist. ecclesie p̄ncipes. libi. Et iudici sunt
spatiosis domibus. r. j. q. ii. gloria. h. Multi edificiant pa-
ricies: et colinas ecclesie subtrahunt. marmosa nitent.
auro splendent laquearia. geminis altare distinguunt.
ministrorū christi nulla est electio. Ecclesia sancti angeli
in monte gargano antrum est et in culta cripta. sicut videt.
potius ferarū q̄ hominū habitatio. agere hoc deo. sicut
in sua legenda dicit. Qui non in marmoisibus nec in edi-
ficijs: sed minoribus delectatur. fm̄ Rhyo. ¶ De super-
bia in libris et dericoꝝ et religiosorū deauratis et histoꝝ
tis et sericeis pannis et argento cooperitis dolendum est.
Non habitat in auro sciētia. quia nec ei cōparatur aurū
nec lapis preciosus. Sap. vij. Humilibus reuelatur dei
sciētia. Matt. xi. Prouer. xi. Vbi humilitas: ibi sapien-
tia. h. L. i. mo. iij. Affert tecus libros. maxime autē membra
nas. Libros pulchros non audent fratres cōmodare: nec
in eis studere: sed clausos eos tenent in suis studijs quas
tuorū sibilis clausos: et panis p̄ciosis cooperitis et sup-
bia et auaritia. quāto plures habent: tanto communiter
minus sciūt. multos legunt: et nullum applicant memo-
rie. et qui plures habet sermones: cōsumit peius p̄dis-
cat. quia pluribus intētus minor est ad singula sensus.
ar. r. j. q. j. presbyteros. de de. cōiu. diuersis. q̄: curiosus
est multa legere et pauca retinere. Realiū viros et pauca
legere: et illa memorie applicare: et ca cordi alligare. ar.
de conse. di. v. nūq̄. in pn. Vanitas secularium in carib;
et in equis: religiosorū in libris. Ita quis p̄r libris sicut
in auro inaniter delectari. Duratio rei non mutat asser-
tum. Non est differentia in metallis: sed in animis. Sic
potest quis corūpi auaritia in libro sicut in auro. vt in
coll. Danielis di. et supra dicit in ista parte. h. ¶ Superbia
cantus. Reg. dum blanda vox queritur: sobria vita dei
feritur. r. j. di. in sancta Aug. Quoties me delectat plus
cantus q̄ vox que canitur: toties me peccare penitenter
cōfiteor. Potest dici q̄ sicut fractos vellibus sic fractos
vobis nō recipimus. r. j. di. parsimonis. Ep̄o. r. r. j. Ho-
cem cantantiū ego audio. Quūq̄ venisset ad caltra: vi-
dit Dopses vitulum et choros. In vitulo quod est aial
lasciuū lasciuia intelligitur. Unde cantus odorantiū vi-
tulus est cantus frangentium vocem ad lasciuia. cantus
re autem ad compunctionem audientium bonū est. r. j.
dist. c. j. h. psalmiste. Contra tales cantus aptus ad Ep̄o. v.
Tantantes et psallentes deo in cordibus vestris. r. j. di.
cantantes. ibi Hiero. Deo nō voce sed corde cantandus.
nec in tragediarū modum guttur et fauces medicamine
liniende sunt: vt in ecclesia theatrales moduli audiant
et cantica. Cantus autem ob deuotionem nō dissolutio-
nem in ecclesia dei ordinatus est. Unde et in ecclesia dei
officiū est precentio: is et succentio: r. j. di. c. h. p̄cen-
tor. Et in ordine vidi bonum cantorem: quū esset in carce-
ratus ppter inmunditiā. q̄: blanda et dulcis vox stimulus
carnis incitat. ar. e. di. c. in sc̄a. all. s. h. p̄ximo. ¶
Superbia quādoq; ostendit et bonis
nature. Bona aures nature quēdā sunt
corporeis. quēdā anime. quēdā fortune.
quēdā gratie. Corporeis sunt sanitas
fontitudo pulchritudo nobilitas libe-
tas. Bona vero naturalia aie sunt recti-
tudo ingenij tenax memoria intellectus acutus et veraci-
tium spūalium naturalis dispositio ad virtutes seu vir-
tutes naturalis. Bona vero fortune sunt diuitie delicie
dignitates laus seu gloria et gratia humana. Bona gra-
tie sunt sciētie dona et virtutes. De oibus his potest na-
sci supbia. cōtra quā. j. Macha. h. Gloria peccatoris ster-
cus et vermis. hodie extollitur: cras non inuenit. Sap. v.
Quid nobis profuit superbia. aut quid diuitiarū iactan-
tia contulit nobis: ¶ Contra superbiā sanitatis. Jaco. Bon-
iij. Que est vita vestra: vapor est ad modicum parens. copiosa
Job. xij. Nō natus de muliere breui viues tempore et ludo.
Diego. Ecce sancti viri vobis vna pena hominū breuit

liber. II. copia

fron- tas.

liber. II. copia

liber. II. copia

liber. II. copia

est expressa. quia t angustatur ad vitam: t dilatur ad
 miseriam. Si enim subtiliter pideretur: omne quod hic
 agitur pena t miseria est. Post em corruptioni carnis ser
 uire ad necessaria atq; concessa miseria est. vt contra fri
 gus vestimenta: contra famem alimenta: contra estu fri
 gus requiritur. De multa caurela custodit: copiosis sas
 lus: q; custodia amittitur: amissa cu; graui dolore repe
 ritur: q; amem reperta in dubio semp est: quid aliud hec q;
 rereuente miseria est? Item Bern. Homo natus de mu
 liere: t hoc cum reatu. b: cui viuens tempore. id q; cu mes
 ra. repletur multis miseris. t id cum steru. t nature mul
 tis. quia copiosis t anime simul. De fortitudine coz
 pois fatu est suppire. Job. vi. Nec fortitudo lapidum
 fortitudo mea: nec caro mea enea est. imo homo fragilis
 or vitro. Aug. Quid fragilissimae vitreo: t tamen si ser
 uatur: durat p secula. licz em casus timeatur: senect? t fe
 bris non timeatur. nos fragiliores t debiliores sumus et
 infirmiores. quia casus. et de coimo. c. f. t de deo. c. ij. oes
 qui no cessant in rebus humanis: ob fragilitates nostras
 quoridie formidamus. t si ipsi casus no accidant: repus
 ambulat. Citat homo ictus nu quid vitat exitum? Citat
 que extrinsecus adueniit. nuquid que intus nascitur?
 Postremo quis hoi parcarit. nouissima senectus quu
 venerit no est q; differatur. Hiero. xxij. Male dicitur hoi
 mo qui ponit carnem brachium suu. i. qui confidit in ro
 pore copiosis. quod est fragile t infirmu. Fortitudinem
 Hionis meritis Dalila enerauit. Judic. xvj. Abachuc
 in. Dns fortitudo in ea. ps. xvij. Diligam te die fortitudo
 mea. De pulchritudine suppire quis aude: quu corp?
 fit quoddam sepulcrum? Augu. Eo: pus peccatois aie
 morte est sepulcrum. Job. x. Qui quasi flos egreditur
 t coneritur. Isa. xl. Omnis gloria eius quasi flos agri.
 Prouer. vlti. Vana est pulchritudo. Tantu est super
 bire de nobilitate. oes ex adam processimus. xxij. q. v. c.
 vlti. Dalach. ij. Nuquid no pater vnus: omnes fratres
 sumus: t vnus pater qui est in celis. Mart. xxij. Hiero.
 contra Ibeluidiu. Omnes autem homines affectu fra
 tres dici possunt. quod in duo diuidit. t in spirituale t co
 mune. In spuale: quia omnes christiani fratres vocant.
 Porro in comune: quia omnes homines ex vno patre na
 ti pari inter nos germanitate coniungimur. Item L. hys. o.
 In mudo enim quis homo hominem generet. lvi. di. na
 sci. in vnus est pater qui omnes. Mart. vj. t. xxi. xxvij.
 q. i. omibus. t. c. si femina. creauit. Non em initium vite
 habemus ex parentibus: sed transfum vite per eos acci
 pimus. ad hoc. lvi. dist. vnicuiq; t. c. nasci. Et domin? Ies
 sus christus nasci voluit no solum ex alieni gentis: s; etiaz
 adulterinis coniunctionib;. vt de Raab meretricis t Ber
 sabee vxore Arie. lvi. dist. dñs noster. Nobilitas fm Aug.
 nihil aliud est q; probitas t antique diuitie. Item idem.
 Quid est seruus aut libertinus? nomina ex ambitione
 vel iniuria nata. quia quilibet naturaliter liber. xxvj. di.
 sexto die. Item neminem regem nisi ex seruis oriundum
 esse neminem seruū nisi ex regibus dicit Plato. Omnia
 illa longa varietas miscuit: t sursum t deorsum fortuna
 versauit. Job. xvij. Putredini diri. pater me? es tu. Qd
 hominibus alium est: abominatio est apud deum. Luce
 xvj. Seneca. Quis est generosus? Bene ad virtutem aia
 compositus. Tullius. Hic liber estimandus est: q; nulli
 turpidum seruit. q; qui facit pctm: seruus est pcti. Joā.
 vij. Sapiens. De illa nobilitate gloriis que filios dei t
 coheredes facit. Tunc ille nobilitatem suam integram
 seruire se pure: si dederit seruire vitis: t ab illis su
 perari. a quibus qui superatur: eoz. Jo. vij. t seruus est.
 Bern. An non seruus: cui dñatur iniquitas? Itaq; ois q;
 deo non seruit: ignobilis est. f. Reg. ij. Qui contēnūt me:
 erūt ignobiles. P Signa vere nobilitat; seprē sunt.
 Primus est liberalitas. et de dona. c. i. versus. Deducus
 est semp sumere: nilq; dare. q; beatius est dare q; accipe
 re. Actu. xx. xvj. q. i. predicator. et de cele. m. cū martie.

f. f. Magister Alanus qui legebat apud montepessula
 nu requisitus a vicinis militibus que esset maior: curiali
 tas: respondit q; dare curialissimū erat. cui omnes cōsen
 serunt. Ipse vero dixit eis vt hābito consilio dicerent ei
 que esset maior: rusticitas. qui no valentes in vnu consen
 tire. reuersi sunt ad eum dicentes q; non poterant cōcor
 dare. quos increpans ait. Ego poluer am vos in via per
 quā possetis questionem soluere. si em dare curialissimū
 t nobilissimū est: auferre (quod est cōtrarium) rusticissi
 mū t vilissimū est. Unde vos qui incessanter auferitis a
 pauperib; rusticissimū estis. Secūditur: gratitudo s;
 ue recognitio. t econuerso irrecognitio t ingratitudo.
 peccatū contra naturam ingratitudo est. ff. de peti. here.
 sed t si lege. s. consuluit. legitur t no. et de testa. cū in ofi
 sicis. signum maxime rusticitatis est. Sapiens. Nobilitas
 animi est beneficia recordari. ignaui beneficij obliuisci.
 Unde ingrati manum: si tamq; ignobiles in seruutem
 reuocatur. xij. q. ij. liberti. t. c. octaua. vbi de hoc. et de do
 natio. c. fi. Unde pater q; illi qui dicunt se nobiles: perfec
 quentes dñi q; eos in hac vita erant: tunc rusticissimi sunt
 t deo ingrati. Ingratitudo fm Bern. est anime pditio:
 virtutum cōtinatio: virtutū perditio: beneficij perem
 ptio: hostis gratie: persecutio iusticie. ipsa est vent? vides:
 que pietatis fontem misericordie venam t gratie flueta
 defeccat. Per hanc dandum impedit. datum tollit. Sap.
 xvj. Ingrati spes tamq; hybernalis glacies tabelle: et
 disperiet tamq; aqua superuacua. Tertiu est mansuetudo
 t misericordia in subiectis. Seneca. Nullus magis
 ex oibus regem t pncipem q; clementia. Prouer. xx. in fi.
 Misericordia t veritas custodiunt regem. t robo: abif
 clementia thronus eius. decet. In signū mansuetudis
 vnguntur reges christiani. et de sacra vnc. c. vnico. Sapi
 ens ptatem habens decorem potestatis sue iura possibi
 litatem suā debet imitari. In hoc aut maxime imitatur: si
 nihil iudicat. q; misereri pctio. Et ler. Nihil aliud tā pe
 culiare est imperialis maiestatis q; humanitas. per quā
 sola dei seruator imitatio. C. de dona. inter vi. t vro. l. fi.
 A cōtrario crudelitas in subditos signū est maxime rus
 ticitatis. Prouer. xxx. Per tria mouetur terra. t. i. p ser
 uū quū regnauerit. i. crudelē. Quartum est strenui
 tas sine virilitas in eos qui repugnant. In signū huius
 datur ensis militi nouo. quoyti debet in hostes dei t reis
 publice: non in subditos pacificos t obedientes. xlij. q.
 v. miles. t. q. vij. vt p idem. De pbitate ista t virilitate t
 debita gladij executione. xlij. q. iij. sicut. cum. c. seq. L. cō
 trario multi suam strenuitatem impiam cōtra deum t ec
 clesias t psonales humiles t subiectas exercent. similes
 impio diabolo t crudeli. contra illud. xlij. q. v. regum.
 t. c. administratores. Quintū est timere opprobium
 seruitutis pditionis vel alicui turpitudinis. Sed mul
 ti qui nobiles dicuntur: no timent pessimā seruitutē pec
 carorum. Joā. vij. vitioz vel denū: qui seruiūt vilissi
 mis membris. que seruitus fetidior est q; seruitus lep
 forum. Nec erubescant prodere t impugnare deū: quo
 omnia possident. cuius expensis viuūt. ex quo pater eos
 esse no nobiles sed rusticos t prodiros. Vera em nobis
 litas fidelis est deo t hoibus. t nullus ignobilior: q; pdi
 tor. ad hoc. xvj. dist. si imperator. ij. q. vij. nō potest. Non
 potest erga homines esse fidelis qui deo exierit infidelis.
 xlij. q. v. de forma. Sextum signum est cordis ma
 gnitudo: qua quis modica contēnit: t magna appetit.
 Econtrario magna rusticitas est amo: em suū in modis
 cis ponere: t magna negligere. vt ptz in misero milite. q;
 amo: em suū ponit in vilissima meretricis: vel terra modi
 ca violenter occupata per eū: contēpto amo: christi res
 gis nobilissimi t hereditatis eterne. Nō sic David dicit.
 Quid em mihi est in celo: t a te quid volui super terraz?
 Dicebat frater Egidius sodus beati Francisci. Ille est
 diues: qui imitatur diuitem. Ille est sapiens: qui imitat
 sapientem. Ille est bonus: qui imitatur bonum. Ille est

debet vererundari. Aug. De preciosa veste erubescio. nec enim deceat hanc professionem contra talem honorem. Jac. ij. Si introierit vir aureum annulum habens in veste candida etc. Et Grego. contra tales. Decoriari pallio volumus foras in motibus inderoti. c. di. contra morem. Quia Doyles ana chonita ordinatus esset a patriarcha et alba indutus: ait ei pater. Ecce candidus es. Respondit Doyles. Numquid adimittis. q. d. albedo exteriori non facit quem album interius. In phariseis hypocritis christus ait. Mat. xxij. Te vobis scribe et pharisei qui similes estis sepulcris dealbatis etc. Ad illud quod dicitur quod vultur talibus tamquam non vultur. In Apostoli. i. l. or. vj. xxij. q. v. In. Respondeo Grego. in homil. Nemo vult preciosis vestibus indui vbi a nomine possit videri. Item christus omnem tale gloriam exteriozem precepit. Jo. v. in fi. contem. Aug. Omnia temporalia contempsit homo deus: vt ab hominibus contemda esse monstraret. et omnia aduersa sustinuit: vt sustinenda doceret. Contra superbiam prelatorum satis superba terigi et declarari in ista. ii. parte in prin. §. post. in. r. ar. r. tit. §. o. preciosa. Precipit etiam Deuter. xvj. q. non eleuetur cor: regis in superbiam. Eccl. xxij. Rectorem te posuerunt. noli extolli: sed esto in illis quasi vnus ex illis. r. v. dis. ecce ego. ibi. Sed oderunt hoc superbi sacerdotes. Mat. v. Nisi conuersi fueritis. interlinearis glof. A vestra eleuatione et indignatione: in qua modo estis. In Hilarium. Ad hoc. l. di. quicquid. Inirentur christi: cuius clausas tenent. Esa. liij. ibi. Nouissimum viro. Ber. Quid magis admirandum: quid amplius detestandum: quid grauius puniendum: quam quod videmus filium dei summum in regno angelorum: nouissimum factum in regno hominum? Apponatur magnificare se homo super terram. ps. jr. Ber. Quia enim inquit indifferenter perione humilitas sit quedam turris fortitudinis a facie inimici. ps. lxx. nescio quo pacto maior: in maioribus. et clarior: in clarioribus comprobatur. Sed per pauci sunt qui in dignitate cor: ad humilitatem inclinant. quod prout in libris Regum. vbi de tot regibus Israel nullus excelsa abstulit. Contra quos Ber. Inruere quos modo incedit inridi experies: et ornati circumamici varie: rati bus: rati q. sponia procedens de thalamo suo. Et si quez piam talium repente eminus procedentem aspereris: sponiam potius putabis quam sponse custodem. Ecclesie. Jo. i. q. et de tranla. inrer cor: paralia. §. sed nec illud. et de remu. nisi. §. verum. C. R. Superbia aurem claustralium princi paliter quadruplex reperitur. Prima est eorum qui sapientes se credunt. contra id. i. l. or. i. plur. di. c. s. h. albuginem. et ideo se sensu suo se regere volunt: et esse proprie voluntatis. Bern. Quantiuis prudens videatur esse: dimittenda est et abijcienda factitia. si enim admittatur superbia: pui ma die qua incipit habitare: incipit leges dare. Prouer. xxxj. Vidisti hominem sapientem sibi videri: magis illo spem habebit stultus. et de costitu. ne innitaris. Tales in scribi les sunt. Grego. Superba mens ad ea que non appetit nullis exhortationibus se fecit: rati ad ea vero que appetit spote ena cogit querit. Et hec species maxime in nouitjs periculosa est. Bern. Nouitium incipientem sapientem diu in monasterio persistere posse impossibile est. Stultus fiat: vt sit sapiens. et hec omnis sit eius discretio: vt in hoc nulla sit discretio. et hec ois sit eius sapientia: vt in parte nulla sit. Secunda est eorum qui despiciunt seculares et peccatores: credentes se inquinari ex consortio eorum. similes iudeis de quibus legitur Jo. i. xvij. q. non introierunt in pteroi: vt non contaminarentur. Timebant se inquinari cobabitatione gentiliu: et non timebat inquinari sanguis ne christi. Idem fuit de Simone phariseo abominante Magdalenam: et murmurante contra christu qui se ab ea permittebat tangi. Luc. vij. r. xv. de phariseis murmurantibus contra christu. qui peccatores recipiebat et manducabat cum eis. Hiero. Recedite (inquit) polluti: recedite: abite. nolite eos tangere: nobiscum nolite comunicare. Talis loquela non illuminat cecum: non sanat egrotum: non cur

rat infirmum: sed magis occidit atq. in desperationem periclitantem mittit. r. v. dist. recedite. de hoc ena. i. q. iij. hoc mini. xxij. q. iij. in primis. r. c. v. ad. §. est alia. Deurero. xxij. Non abominaberis idumeu. Tales non attendunt quod frequenter quis in seculo ducit vitam religiosam: et in religione secularem. Ambro. in hexameron. Datur merita hominum qualitas actionum. et quidam in meliori ordine deteriores sunt: et alij seorem exterioris habitus bene viuendo transcendunt: et alij superioris loci meritum non exequendo diminuunt. ad hec. l. dist. non est facile. r. c. no lo ca. c. queliber. c. ada. Sancto Paphutio oranti cui sancto: rati similes esset: responsum est primo quod cuida symphosniaco qui querebat victum arte cantandi. quem quia Paphutio inuenisset: et quesisset cui? meriti esset apud deum? respondit se nihil meminisse fecisse apud deum: nisi quod ipse qui latro esset: latronibus violare volentibus mulierem quas ceperant: restitit: et eam eripuit. Et alio tempore quum mulier lamentaretur per desertum quod filij eius in captiuitate teneretur: ipse errantem reduxit ad refectionem: et dicit ei. ecc. v. lidos quibus redimeret maritum et filios. Item rum orant Paphutio cui similes esset. cui responsum est quod primario vici huius qui est in proximo. Quis inquit fuisse de vita eius: dicit se coniugatum sed ante litas hospitem: q. non cognosceret vxorem nisi causa prolis: no les dente famulos aut agros aliorum. quoz vterq. inductione Paphutio in deserto in vita anachoritica moru? est. Item rati dicitur est Paphutio quod similes erat cuidam negotiatos ri venienti ad se. q. similiter in deserto remansit. Tertia species est illorum qui in ordine volunt habere diuitias et honorem quem in seculo non habebant. de quibus Aug. Non eris gant ceruices contra socios intrus: quibus foras accedens non audebant. Instantur et abundant in cenobio: qui viles et inopes erant in seculo. r. q. ij. gloria. Quarta species est illorum qui in claustro gloriatur de diuitijs quas in mundo habebant: vel monasterio cotulerunt. de hoc. f. q. ij. no est meum. S. Nunc dicendum est de quibusdam vitijs que ex superbia procedunt. Et notandum quod in beatum Bern. r. ij. sunt gradus superbie. qui sunt. Curiositas. que queritur et disceptat de ijs que non expediunt. et de re in abbate sane. §. h. lib. vi. In superuacuis rebus noli scrutari multipliciter: et in pluribus eius operibus non eris curiosus. Eccl. i. ij. Illuditur curiositas humana: quando id appetit impudenter scire quod nulla ei ratione cooperit inuestigare. r. v. q. v. nec mirum. Veritas. que cito credit. r. q. iij. in cunctis. Inanis letitia. Jac. i. ij. Nunc autem exultatis in superbis vestris. Sacrantia. laus ppria. r. q. iij. omnis sacrantia. r. q. iij. si quis. Singularitas. vt appareat. r. l. dist. quisquis. Dat. vj. Arrogantia. de qua vide. r. v. dist. c. i. r. r. v. dist. §. i. Presumptio vel reputatio. que de se tenet quod non est: et presumit quod non potest: et quod non scit. Eccl. xvij. Vidi presumptioque cordis eorum: quonia mala. Peccati defensio simulata. de peni. dist. §. hec ergo secreta. h. item taciturnitas. Confessio. vbi autem regnat hypocrisis: ibi humilitas esse non potest. de pe. di. §. hec ergo. h. ite taciturnitas. Rebellio. l. r. di. si quis. Peccandi libertas. ac si non sit deus qui puniat et dominus. Ego. r. Ego sum dominus zelotes. i. q. iij. §. contra dñs. Peccandi consuetudo. que in profunda maloru venit: et non excusat. r. v. di. nec licuit. et de simo. cum in ecclesie. cum. c. p. e. Ad hos gradus addo alium superbie. scz irreuerentiam. que ex fonte superbi magne procedit. De qua sciendum est quod irreuerentia est honorem non exhibere ei cui debet. Sunt autem quatuor: principalia quibus reuerentiam debemus. scz deo. angelo. rebus deo consecratis. et prelati ecclesie. Deo. vt cora co q. vbiq. est peccare: erubescamus: et bona strenue agamus. Sapiens in versuculis. Quum quid turpe facis: quod me spectante ruberes? Cur spectante deo non magis ipse rubes? Boetius Severinus in fine quinti libri de consolatione pbie. Magna nobis si dissimulare nolumus? iudicia est

Supbie gradus duodeci.

Reuerentia quibus impendenda.

probitatis necessitas: quia oia agamus ante oculos iudicis cuncta cernentis. xxvii. q. ii. perniciosam. De reuerentia ad angelum. Bern. In quouis diuersorio. in quouis angulo reuerentiam habe angelo tuo semper adstant. ps. cxxiiij. Montes in circuitu eius. i. angeli. Hiero. Nec auideas eo presente: quod me presente non audes. De reuerentia sacris locis. Bern. xxviii. Terribilis est locus iste. et ar. s. di. ius publicum. et de cose. dist. s. c. s. vide quod no. de conse. dist. ii. institutio. Sed sunt quidam homines in hoc demonibus nequiores: quibus locus corporis dominici et reliquiarum sacrarum in ecclesia est terribilis. ipsi tamen sibi feda et inhonesta attentare et perpetrare non formidant. contra quos. s. Daucha. iij. legitur de Heliodoro inuadente depositum in templo. cui apparuit equus terribilis: terribilem habens sessorem. de hoc. de reli. et ve. sanctor. per totum. et de immu. eccle. c. decet. lib. vi. et vii. q. iij. s. sacris legi. et de adul. significasti. In hominibus etiam reuerentia facienda est. Per. ij. Omnes honorate. et de maio. et obe. solite. et s. Regem honorificate. et di. neq. et conscientie. Bern. Conscientie tue debes honorem: coram qua peccare erubescas. Eccl. i. Filii in mansuetudine serua aiam tuam: et da illi honorem secundum meritum suum. Peccatorem in anima suam quis iustificabit: et quis honorificabit exhorantem animam suam? Immo nec serui sunt inhonorandi nec contemnendi: maxime propter naturam diuinam nobiscum unitam. Datt. xviii. Videte ne contemnat vnum ex his pusillis. Eccl. vii. Seruus seruatus sit tibi dilectus quasi anima tua. L. ypianus. Qualem supis erga te deum esse: talis et ipse sis circa seruum tuum. Seneca. Num inferiore sic viuas: quem admodum superiorem vis tecum viuere. Pat. ij. q. vi. qui se scit. ij. xxi. q. vi. iniquum. et di. neq. et expressus. lxxiiij. dist. quorundam. ibi. Et ideo quales erga subiectos nostros debemus existere: quales nos si subiecti fuissimus. In nostros vellemus esse prepositos. xcv. dist. esto. xxi. q. v. de forma. Pauperes etiam honorandi sunt. Greg. Pauperes non sunt despiciendi ut egeni: sed exhortandi ut patroni. Domini etiam honorandi sunt a seruis et subditis. s. ad L. o. xiiij. Omnis aia etc. et de celi. omnis. Rom. xiiij. Qui honorem honorem. Rom. xiiij. Honore inuicem preuenientes. Seneca etiam boni honorandi sunt. Zhen. iij. Facies senum non erubuerunt. et post. Neq. scyrum miseri sunt. Sap. ij. Nec veteranum vereamur. Leuit. xix. Loram cano capite conserge: et honora personam senis. s. ad Tim. iij. Seniozem ne increpaueris. ij. q. vii. paulus. Seneca. Num veterano parcius agendum est. Viri similiter honorandi sunt ab yuouibus. s. Per. ij. et econuerso. ut ibi. Hiero. Non de pede: sed de costa mulierem forma uitam ea viro conteneretur. nec de capite: ne ei dominaret. de hoc. xxiij. q. v. cum caput. et c. vlti. Honorandi sunt parentes spirituales. Eccl. vii. Honorifica sacerdotes. Heb. vi. Obedite prepositis vestris. s. ad Tim. v. Qui bene presunt prebyteri duplici honore honorantur. Zhen. iij. Non adder ut respiciat eos. Facies sacerdotum non erubuerunt. glof. Notandum quod supra sacerdotes quasi homicidas notat. et hic separantur a facie domini quod non detulerunt eis. Quis enim mali sunt: non sunt contemnendi. sed ille in illis colendus est et honorandus: a quo missi sunt. Et alia glof. Nota terribile contra contemnescentes sacerdotes: et contra facies eorum non erubescetes. i. illis monentibus et iubentibus a secularibus non cessare. Ad hec. et c. di. fm. ij. q. i. non quales. xxi. di. in nouo. Honorandi quidem sunt propter dignitatem. maxime quam scy transubstanti audi habent in sacramento altaris. s. q. s. multi. quam non habent angeli. Honorandi etiam sunt parentes carnales. L. po. x. Honorata patrem et c. verbis scy et beneficijs. Hiero. Honor in scripturis non tam in salutationibus et verbis quam in collationibus munerum sentitur. ad hec. xxxi. q. s. quomodo. s. ad Tim. v. Qui suorum maxime dorpescit: et c. xvij. dist. s. necesse. de hoc plene. Eccl. iij. Unde ibi sup illo verbo. Valedictio matris eradicat fundamenta. Bern. ij. glof. Nam nudis

tatem patris irrita. xvi. dist. in scripturis. et semen suum in seruitute per petus danauit. xxxv. di. sexto die. Reg. xv. xvij. et xvij. Absalon Dauid de regno expulit: et concubinas eius inestruit. sed morte condignas penas luit. Reg. ij. Helisei caluitium pueri Bethel irriterunt. et duo vs. xliij. de eis lacerauerunt. primum Bern. de secundum. Reg. xvij. tertium. iij. Reg. ij. Prouerb. xij. Qui affligit patrem etc. et xvij. Qui subtrahit aliquid a patre etc. et xij. q. ii. qui abstulerit. Eccl. iij. Honorata patrem. L. po. x. Qui percusserit patrem aut matrem: morte moriatur. Tob. iij. Honoram habebis matri tue etc. Non honorantes parentes anathematizat concilium gangrense. xxx. di. c. s. Ad hoc etiam. lxxvi. dist. non satis. s. est probanda. et xxxv. di. in scripturis. in fi. Et notandum quod sicut tenemur prouidere necessaria parentibus carnalibus: ita et spiritualibus. L. ar. r. Dignus est mercenarius mercede sua. xij. q. iij. quicquid. ij. L. imo. ij. Laborantem agricolam etc. Gala. vi. Communice autem eis qui catechizantur etc. xij. q. i. s. his ita. Unde super pie. verbo ap. s. L. imo. v. Qui bene presunt presbyteri: duplici honore digni habeantur. glof. Abditus. ut eis spiritualiter obediant: et temporalia eis ministrent.

Articulus lxxvij.

Dist. sufficienter expeditur de superbia inficiente omne genus humanum: maxime religiosorum quosdam qui adstrictius humilitate deo immo promiserunt: ad aliud religiosorum quorundam nostri. in opibus virtutum accedamus. scy vana gloriam. A. Figuram limacum in gradu. xxi. Na gloria est secundum speciem nature immutatio: motus peruersio et obseruatio querere. secundum vero qualiter est laboris dispersio. sudor perditio et peritio infidie et perditio infidelitatis proles superbie precuratrix: naufragium in portu in arca formica minima quidem existens: in uerse vero fatigationi et cursui infidiatur. Eligantur oblecter et florentiam vsq. ad momentum et mundam inuenies in vestimentis et in ynguentis et pompatico processu et arsy maribus et alijs. Feiunans vaniglorio: et resoluens seium nium vt non immoretur. Iterum vaniglorio: predate vestitus. vincos: ab eadem villa comurans. Iterum vaniglorio: loquens. vincos ab ea. et tacens iterum succubo. quocumq. proieceris tribunal istum: stat a caulo recto. Vaniglorio: est idolo: cum cultos fidelis: colens quidem deum secundum apparem: hominibus vero et non deo placere vult. Datt. vi. Vaniglorio: est omnis ostentato: et ostentationis amator. Vaniglorio: est ieiunium absq. mercede est. Datt. vi. et oratio eius importuna. propter laudem enim hominum vtrumq. operatur. Vaniglorio: est exercitator: dupliciter leditur: corpus quidem contabescere faciens: mercedem vero non accipiens. Adulatores vana gloriam prouocant. vi. q. s. sunt plurimi. Adulato: est demonum minister: superbie manu ductor: copunctionis dispersor: bonorum exterminator: seductor: pie. Confundantur et obmutescant qui beatificare in facie admittunt. xvi. di. c. ij. et iij. xxi. q. ij. primum. Seneca. Adulatio dulce vena. Dagnu est ab anima laudem hominum amouere: manus vero est laudem demonum auertere. et s. L. o. de humilitatem ostendit: non qui seipsum vilificat. quomodo enim non coporabit seipsum: sed ab alio impoperatus et charitate ad ipsum non diminuens. Non suscipias vane glorie demone quum tibi episcopatum. s. q. vi. sicut is. aut fratrum ducatum aut magistrum submitit. Labor enim est huc canem scy vanam gloriam a macelli mensa. ab appetitu repellere cordis. Secularium aduentum preanticiat vana gloria: et leuios monachos in occursum aduentum et horatur exire. Qui vanitatem vane glorie mercatur: duplicem vitam possidet. nam inter monachos habitum et stigmata moratur. in mundo vero prudencie cogitatione et mente. Qui super donis naturalibus et diuitijs. dico